

УДК 727:069.51

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ МУЗЕІВ МОРСЬКОЇ ПРИРОДИ

Автор – Ковальова Є. П., студ. гр. АРХ-20-МП-1

Науковий керівник – Харченко К. С., канд. техн. наук, доц. каф. ДРАС

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Місто Дніпро є одним з найбільш сучасних та розвинених міст України. Музеї природи та зоопарки є дуже популярними на сьогоднішній день і, на жаль, Дніпро не має такого природничого центру, який би відповідав сучасним вимогам, тому створення музею морської природи є актуальним на сьогодні. На території парку ім. Т. Г. Шевченка (острівна частина) знаходиться будівля «Акваріум» відкритий ще в 1986 р. У її залах виставлені 20 акваріумів їх ємкість 20 м³. Тут можна побачити риб Африки, Індонезії, Південної і Центральної Америки та звичайно Дніпропетровського басейну. З моменту відкриття споруда акваріуму не підлягала реконструкції. За цей час вимоги по дотриманню морських та річкових мешканців та вимоги до функціональних складових подібних споруд акваріумів змінилися, тому було вирішено створити нову концепцію даного закладу з новими об'ємами та відповідними функціями.

Серед сучасних закладів-акваріумів **можна виділити наступні види акваріумів:**

• за складом води акваріуми поділяють на:

а) прісноводні – це голландський тип акваріумів (головні мешканці – щільно посаджені різноманітні водні рослини, риби або відсутні, або їх мало) і тип акваріумів псевдоморе (зазвичай не містять рослин, їх оформляють камінням та штучними виробами, які нагадують корали, заселяють рибами, які витримують високу твердість води і мають яскраве забарвлення, нагадують риб коралових рифів – найчастіше це цихліди африканських озер);

б) солонуваті (наприклад, тип акваріумів мангрові зарості);

в) солоні морські (рибні й рифові).

• за видами конструкцій : парки морських ссавців і публічні морські акваріуми;
• по спрямованню діяльності : науково-дослідні та розважальні;
• за джерелами водного ресурсу : відкрита система, в яку вільно надходить природна морська вода і закрита система, в якій природна або штучна морська вода циркулює всередині системи.

Спеціальний заклад для утримання водних організмів з метою вивчення й демонстрування їх. Деякі морські акваріуми називають *океанаріумами*.

Океанаріум (фр. *Océanarium*), або **океанарій**^[1] – водоймище, басейн, обладнані для утримання морських тварин і риб з метою спостереження за ними та їх вивчення; науково-освітня установа (як правило, некомерційна); музей живої морської природи.

Океанаріум може представляти два типи океанографічних установ:

- парки морських ссавців (англ. *Marine mammal park*);
- публічні морські акваріуми (англ. *public aquarium*).

Визначено наступні заходи з розширення функцій існуючого об'єкту «Акваріум» і створення нового образу, що буде сприяти його популяризації серед населення і відкриє нові можливості популяризації природи і фінансового існування закладу:

• **Розширення колекції з додавання морських мешканців.** Адже на даний момент колекція становить лише мешканців прісноводного середовища. Крім того, запропоновано додати полюдаріуми – прозорі резервуари зі штучно створеним напівводним середовищем перебування для утримання водних, в тому числі болотних і прибережних рослин, які значно підіймаються над поверхнею води, а також тварин. Полюдаріум може одночасно мати ознаки акваріуму та тераріуму.

• **Додавання освітньої функції (при науково-дослідному відділі).** Задля детального ознайомлення та дослідження морської фауни майбутніми спеціалістами Дніпропетровського аграрного університету, кафедри «Водні біоресурси та аквакультура», було запропоновано додати навчальний корпус до акваріуму.

• **Оздоровча функція.** Сьогодні дуже активно розвивається такий напрямок як зоотерапія – лікування людей с психічними розладами (аутизм та дцп) за допомогою тварин. Зокрема дельфінотерапія – метод лікування, що ґрунтується на спілкуванні з дельфінами. Прибічники терапії вважають, що спілкування з дельфінами допомагає стабілізувати психоемоційний стан людини.

Дельфінотерапію іноді використовують з метою психологічної реабілітації для людей, що потрапили в екстремальні умови: пережили землетрус, аварії чи інші катаклізми.

У світовій практиці також існує такий напрямок як «Спосіб лікування ультразвуковою терапією за допомогою контрольованого випромінювання сонара дельфіна».

Така практика мала б позитивний вплив на загальне положення міста а також сприяла б залученню туристів та інвестицій.

• **Перераховані вище нові функції** дозволяють додатково запропонувати створення закладу харчування. Ресторан призначений для обслуговування як працівників акваріуму і парку вцілому так і для його відвідувачів.

За регіонами та країнами публічні океанаріуми, великі акваріуми й подібні установи розподіляються таким чином:

• **Європа:** За кількістю та розміром публічних акваріумів в Європі провідні місця займають Франція, Велика Британія та Німеччина. Великі океанаріуми існують також в таких країнах, як Італія, Іспанія, Данія, Голландія та Швейцарія.

В Україні океанаріуми є в Одесі, Харкові та Донецьку.

• **Північна Америка:** У Північній Америці океанаріуми найкраще розвинуті у США.

• **Центральна і Південна Америка:** У Латинській Америці найбільше океанаріумів розташовано у Мексиці, на Кубі та в Колумбії.

• **Азія:** Дві третини азійських акваріумів розташовані в Японії. На другому місці Китай. В столиці Казахстану розташована єдиний в Центральній Азії океанаріум.

Висновок. Враховуючи екологічний стан водного середовища, створення акваріумів є дуже актуальною темою, за для збереження рідкісних видів водних мешканців. Адже правильний догляд не тільки сприятиме удосконаленню знань про рослинність і мешканців водойм, а й збереженню рідкісних видів флори та фауни.

В даний час публічна акваріумістика зазнає справжню науково-технічну революцію. Проектуються і будуються нові океанаріуми. Удосконалюються методи експонування гідробіонтів, методи наукової освіти населення у сфері бережливого ставлення до навколишнього середовища та окремих видів водної флори і фауни. На новий рівень розуміння виходить процес годування водних тварин. Оптимізуються методи профілактики захворювань і лікування вихованців акваріумів і океанаріумів.

Розробляються методи їх розведення. Особливо актуально це в даний час для видів риб і безхребетних. Накопичений окремими установами та аматорами досвід аквакультури необхідно систематизувати і зробити доступним для фахівців, які працюють в цій галузі, серйозним чином приділяти увагу даним проблемами.

Список використаних джерел

1. Гельфонд А. Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений : учеб. пособ. Москва : Архитектура, 2007. 270 с.
2. Дущев М. В. Концепция художественной интеграции в новейшей архитектуре : монография. Новгород : Нижегород. гос. арх.-строит. ун-т, 2013. 388 с.
3. Капустин П. В. Знак и символ в архитектурном проектировании : учеб. пособ. для студ.archit. спец. Воронеж : ВГАСУ, 2008. 128 с.
4. Реконструкция и обновление сложившейся застройки города : учеб. 2-е изд. Под общ. ред. П. Г. Грабового, В. А. Харитонова. Москва : Проспект, 2013. 712 с.
5. [Електронний ресурс]. URL: <https://docplayer.ru/30403842-Razdel-1-arhitektura.html>; <https://nemo.by/proekt-oceanarium/>; <http://earaza.ru/wp-content/uploads/aquakultura2012.pdf>